

Aequor wil minder leerbedrijven waarvan de scholen méér gebruik maken

PLAN: MEER DAN DE HELFT
VAN DE BPV-BEDRIJVEN VERDWIJNT

MINDER MAAR BETERE LEER- BEDRIJVEN

Erik Douma, varkenshouder en bestuurslid LTO Varkenshouderij, ziet graag een systeem dat zorgt dat bedrijf en leerling beter matchen:

“Het uitgangspunt van het erkennen van leerbedrijven is dat je controleerbaar maakt wat bedrijven doen. Maar daaraan zie je niet hoe een leerbedrijf het doet. En dat is wel belangrijk, want sommige ondernemers passen nou eenmaal meer bij de ene leerling dan bij de andere. Ik zou daarom graag een systeem zien dat ervoor zorgt dat een bedrijf en een leerling beter met elkaar matchen. Daarbij zie ik een rol voor internet weggelegd. Laat leerlingen en scholen daarop maar hun ervaringen met een bedrijf vermelden. Als een soort ratingsite. Kunnen ze kwijt

TEKST IGOR BENNIK

FOTOGRAFIE IGOR BENNIK, STUDIO ANDRÉ RUIGROK

Kenniscentrum Aequor, het bedrijfsleven en het onderwijs zijn het er wel over eens. De overstap van stagebedrijven naar erkende leerbedrijven in het mbo-groen heeft positief uitgedrukt. Maar het kan nog beter, door te werken met minder bedrijven waar meer aandacht naar toe gaat.

Afgelopen augustus was het precies vijftien jaar geleden dat bedrijven een erkenning moesten hebben, wilden ze als leerbedrijf voor het mbo functioneren (zie kader). Van de 48.000 stagebedrijven die destijds bij kenniscentrum Aequor werden aangemeld, zijn er na ontduubeling en het afhaken van een aantal bedrijven, ongeveer 26.000 overgebleven. Zij zijn erkend leerbedrijf voor de groene sector.

Stroeve start

De omschakeling van stagebedrijven naar erkende leerbedrijven ging niet zonder slag of stoot. “In het begin gunden de scholen ons het licht in de ogen niet, ze zaten echt

niet op ons te wachten”, herinnert Henk Bruggink, coördinator Kwalificatiedriehoek bij Aequor, zich. Vooral dat Aequor ging bepalen of een bedrijf aan de eisen voldeed, was een heet hangijzer. “Scholen vonden dat zij dat zelf ook wel konden”, aldus Bruggink. “En vaak was dat ook wel zo, maar volgens mij is het juist goed dat een onafhankelijk instituut dat bepaalt.” De consulenten die bij de scholen in dienst waren zijn in dienst gekomen bij Aequor, waar ze nu als bedrijfsadviseur werken. Volgens Bruggink loopt de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en Aequor tegenwoordig goed. “Sommigen zeggen wel eens dat vroeger alles beter was, maar dat zul je mij in dit geval niet horen zeggen.”

Preferente bedrijven

Momenteel is er een overschot aan leerbedrijven. Van de 30.000 groen mbo'ers is iets meer dan de helft nu bezig met zijn beroepspraktijkvorming (bpv). Aequor heeft daarom het plan opgevat om de

leerbedrijven te segmenteren in kernbedrijven, actieve bedrijven en passieve bedrijven. Het doel hiervan is te komen tot een register met minder bedrijven, waarvan meer gebruik wordt gemaakt door scholen. Daarnaast gaan de bedrijfsadviseurs meer tijd aan deze bedrijven besteden, waardoor de kwaliteit van deze kleinere groep toeneemt. “De scholen willen deze preferente bedrijven, zoals we ze noemen, ook meer betrekken bij het onderwijs. Bijvoorbeeld door een praktijkopleider gastlessen te laten verzorgen, of door excursies op het bedrijf te houden”, spiegelt Bruggink voor.

Dicht bij de praktijk

Bruggink verwacht dat er uiteindelijk zo'n 10.000 bedrijven overblijven waarvan heel actief en intensief gebruik wordt gemaakt. “Dat zou een hele winst zijn. Bij Aequor werken nu vijftig bedrijfsadviseurs die gemiddeld vijfhonderd bedrijven in hun register hebben. Als je dat aantal met meer dan de helft kunt verminderen, is er veel meer aandacht

waarvoor je wel of niet bij een bepaald bedrijf moet zijn. Of het een bedrijf is waar je vooral met je hoofd of met je bezem bezig bent en of je veel of juist weinig zelfstandig werkt. Op die manier houd je misschien per sector een paar honderd topbedrijven over. Dan kun je wel zeggen dat je op deze manier andere leerbedrijven beschadigt, maar deze zullen zich verbeteren of laten uitschrijven.”

Jeroen Zijlmans, beleidsadviseur Arbeidsmarkt en Onderwijs bij branchevereniging VHG, pleit voor meer onderscheid tussen de bedrijven:

“Het is goed dat de erkenning van leerbedrijven geformaliseerd is, maar het was ook niet zo dat we vroeger in een barre woestenij leefden. Docenten hadden een lijstje met bedrijven

waar leerlingen een goede stage konden lopen en ik denk dat ze nu nog steeds een lijstje hebben. Als ik terugkijk op de afgelopen jaren, dan is het systeem voor verbetering vatbaar. Ik vind dat erkenningen voor leerbedrijven te makkelijk afgegeven zijn, waardoor het nu één grote grijze massa is. Ik pleit daarom voor meer onderscheid tussen de bedrijven. Dat bijvoorbeeld de beste twintig procent een speciale erkenning krijgt en dat er aan de onderkant de bezem doorgaat. Dat is nodig ook, want het gaat nu even wat minder in de sector maar in de toekomst zullen we blij zijn met elke leerling. Die wil je niet het vakgebied uitjagen omdat ie zes weken achter elkaar heeft staan bladblazen. De geluiden over preferente leerbedrijven hoor ik al een

tijdje en ik vind het een prima idee, maar maak er wel wat haast mee.”

Jan Pouwelse, praktijkbegeleider sinds 1980 en eigenaar van Pouwelse Tuinen, beste leerbedrijf van 2009, stelt dat de lat wel wat hoger mag:

“Destijds was de omslag naar erkende leerbedrijven een logische verandering, het was belangrijk dat er een duidelijke structuur kwam. Daarom ben ik ook fel naar collega-bedrijven. Als je je committeert aan het onderwijs, dan moet je je daaraan houden. Ik heb er moeite mee als leerlingen gezien worden als goedkope schoffelaars. Wat mij betreft mag de lat dus wel wat hoger bij Aequor. Ik zie dat bedrijven bijvoorbeeld moeite hebben om een leerling

Henk Bruggink:
“Sommigen zeggen wel eens dat vroeger alles beter was, maar dat zul je mij in dit geval niet horen zeggen”

voor de bedrijven”, aldus Bruggink. De passieve bedrijven zullen minder aandacht krijgen en niet meer benaderd worden. Het kan zelfs zo zijn dat ze aan het einde van de erkenningsperiode geen her-erkenning meer krijgen.

Het segmenteren van de leerbedrijven gaat Aequor niet alleen doen. “We moeten naar buiten, naar onze klanten, luisteren naar wat de scholen willen. En dan samen naar de brancheorganisaties, kijken naar hoe zij erin staan.” Deze

kwalificatiedriehoek, waar bedrijfsleven, onderwijsveld en kenniscentrum bij elkaar komen om de kwaliteit van het beroepsonderwijs onder de loep te nemen, gaat volgens Bruggink zoveel mogelijk regionaal aan de slag, om dicht bij de praktijk te blijven. “Maar het zal nog wel even duren voordat het daadwerkelijk zover is, er moet nog een boel geregeld worden.” ■

Wet educatie en beroepsonderwijs

De invoering van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) in 1995 zorgde voor een omslag in de organisatie van stages in het mbo. Had tot die tijd iedere docent een eigen kaartenbak met stageadressen waar hij zijn leerlingen naartoe stuurde, vanaf augustus 1997 mochten leerlingen alleen nog maar stage lopen bij erkende leerbedrijven. Tevens werd de naam stage vervangen door beroepspraktijkvorming ofwel bpv. Zowel bbl- als bol-opleidingen mogen sindsdien alleen nog gebruik maken van erkende leerbedrijven.

De erkenning van leerbedrijven in de groene sector wordt afgegeven door kenniscentrum Aequor. In dit kenniscentrum zijn zowel het bedrijfsleven als het middelbaar beroepsonderwijs vertegenwoordigd.

van niveau 4 bureauwerk te laten doen. Ze zijn bang om inzage in de cijfers te geven. Ik wil wat dat betreft mijn nek uitsteken, want ik denk dat je net zoveel vertrouwen krijgt als dat je geeft.

Ik sta achter het idee van preferente bedrijven. Misschien moet je zelfs belastingvoordeel geven aan bedrijven die goed begeleiden. Daarnaast is het zo dat als je een goed leerbedrijf bent, je makkelijker aan betere leerlingen komt, omdat het zich rondsprekt op school. Zelf heb ik de laatste vijftien jaar niet hoeven te zoeken naar nieuwe werknemers, het zijn allemaal stagiairs die zijn blijven hangen.”

Jan Jacobs, beleidsmedewerker Onderwijs bij Helicon Opleidingen vindt dat Aequor langzamer gaat dan het onderwijs in de veranderingen om te blijven aansluiten bij het bedrijfsleven:

“Sinds de invoering van de leerbedrijven is er best veel veranderd. Zo hebben we drie overgangen gehad in de kwalificatiestructuur. Eerst ging het om kennisgericht, toen om het kunnen, toen om competenties en uiteindelijk gaan we naar de Service Level Agreements (SLA's). In het onderwijs willen we snel veranderingen om te blijven aansluiten bij het bedrijfsleven en we zien daarbij dat Aequor langzamer gaat dan wij. Al moet ik zeggen dat ze in verhouding tot andere kenniscentra best snel zijn.

We zitten met een overschot aan stagebedrijven in de primaire agrarische takken, terwijl het lastig is om in nieuwe sectoren voldoende leerbedrijven te krijgen. Neem zorgboerderijen. Het begeleiden van zorg is voor zowel de school als de boerderij redelijk nieuw. Het is voor de scholen en Aequor de kunst om snel op de vraag naar opleiding vanuit de sector in te kunnen spelen. Daarbij gaat het er uiteindelijk om dat je bedrijven vindt waar leerlingen veel kunnen leren tijdens het werk. Dat is toch net wat anders dan veel kunnen werken.”